

LA PRESÈNCIA I LA PROJECCIÓ INTERNACIONALS DE CATALUNYA

BASES DE FUTUR

**COMISSIÓ RELACIONS
INTERNACIONALS I CATALANISME**
FUNDACIÓ CATALANISTA
I DEMÒCRATA
FUNDACIÓ CATDEM

CONTINGUTS

PRÒLEG

pp. 4/17

INTRODUCCIÓ

pp. 18/21

1. COM N'HEM DE DIR?

pp. 22/24

2. QUINS SÓN ELS FONAMENTS DE LA PRESÈNCIA I LA PROJECCIÓ INTERNACIONALS DE CATALUNYA AL S. XXI?

pp. 25/31

3. QUINS SÓN ELS INTERESSOS NACIONALS DE CATALUNYA?

pp. 32/37

4. QUINS HAN DE SER LA VISIÓ, LA MISSIÓ I ELS OBJECTIUS GENERALS DE LA PRESÈNCIA I LA PROJECCIÓ INTERNACIONALS DE CATALUNYA?

pp. 38/41

5. QUIN HA DE SER EL CONTINGUT DE LA POLÍTICA DE RELACIONS EXTERIORS I EUROPEES DEL GOVERN DE LA GENERALITAT?

pp. 42/47

6. QUINS HAN DE SER ELS INSTRUMENTS DE LA POLÍTICA DE RELACIONS EXTERIORS I EUROPEES DE LA GENERALITAT?

pp. 48/52

7. QUIN ÉS EL PAPER DE LA SOCIETAT CIVIL EN LA PRESENCIA I LA PROJECCIÓ INTERNACIONALS?

pp. 53/55

8. QUINS PODEN SER ELS ALIATS INTERNACIONALS ESTRATÈGICS DE CATALUNYA?

pp. 56/58

9. QUINA HA DE SER LA RELACIÓ AMB L'ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT EN MATÈRIA DE POLÍTICA DE RELACIONS EXTERIORS I EUROPEES

pp. 59/61

10. QUIN FUTUR ESPEREM?

pp. 62/64

MEMBRES DE LA COMISSIÓ RELACIONS INTERNACIONALS I CATALANISME

pp. 65/75

SOBRE AQUESTA EDICIÓ

p. 76

PRÒLEG

LA CATALUNYA QUE DECIDEIX

El 20 de Novembre del 2007, Artur Mas va pronunciar la conferència «El catalanisme, energia i esperança per a un país millor». Tan bon punt va començar a parlar, i un cop aclarit que ningú no podia obviar que era secretari general d'un partit polític nacionalista, Convergència Democràtica de Catalunya, també va voler deixar clar allò que volia posar en marxa des d'aquell moment: «És des d'aquesta vivència i des d'aquest compromís que vull fer una invitació a la societat catalana, i sobretot a aquelles persones que comparteixen la inquietud i la voluntat de construir la nació catalana, a repensar, actualitzar, posar al dia i per tant en bona mesura a refundar el catalanisme com a font d'energia i pont d'esperança per a una Catalunya millor. Com tota invitació, aquesta també té un caràcter obert i integrador, i no pas tancat i exclouent.». Aquest és l'origen de la conversió de l'antiga Fundació Ramon Trias Fargas en l'actual Fundació Catalanista i Demòcrata, més coneguda com a CatDem. Per ser més exactes, la Fundació CatDem ha estat l'instrument que des del gener del 2008 fins a la publicació ha aplegat a diversos intel·lectuals i professionals per tirar endavant aquest encàrrec.

La política és, en general, poc reflexiva. Però la política catalana cada vegada ho és menys. És per això que cal agrair que una força política es decideixi a crear un *think tank* i que, a més, el deixi a mans de persones que no són militants del partit. De fet, la Fundació CatDem és el resultat d'una feliç coincidència entre l'interès de CDC a esbrinar per què malgrat ser la primera força de la cambra catalana, elecció rere elecció

anava perdent suport electoral, i la preocupació de diversos professors i intel·lectuals nacionalistes per la manca de respostes del catalanisme als reptes de la modernitat globalitzada. Si, com reconeix tothom que ha estudiat la qüestió, el catalanisme de finals del segle XIX i dels primers anys dels segle XX havia estat un dels motors del reformisme espanyol, en el sentit que hi va aportar la idea que Catalunya havia de ser la locomotora econòmica d'Espanya, però també el maquinista de la política de canvi, és ben lícit preguntar-se què havia de ser a principis del segle XXI i els anys a venir. El vell catalanisme havia estat, certament, un factor de modernitat a Espanya per moltes raons (entre elles per haver volgut exercir el dret de ciutadania, o sigui la democràcia, però, també, per haver reclamat una reorganització de l'Estat), calia que ara també ho fos per donar solucions a la societat complexa, plural i consolidada democràticament que és la Catalunya del tercer mil·lenni. Com reconeixia el mateix Artur Mas en la conferència esmentada: «El catalanisme nascut a mitjans del segle XIX, desenvolupat en el primer terç del segle XX i intensificat en el darrer quart del mateix segle, ha estat una història d'èxit. L'èxit es mesura sempre en funció de la consecució d'uns propòsits inicials. El catalanisme, en gran mesura, ha aconseguit el que es va proposar fa 100 o 150 anys. I ho ha fet enmig d'enormes dificultats, que en alguns moments podien semblar insalvables».

Quins eren aquests grans objectius? Doncs per dir-ho resumidament, la pervivència de la nació catalana mitjançant la recuperació de les institucions d'autogovern i la difusió d'una cultura nacional; el progrés econòmic i social dels catalans (o sigui, la modernització del país i el benestar de la societat) i la regeneració d'Espanya, sotmesa a la xacra d'un militarisme que no va permetre l'arrelament de la democràcia fins l'últim terç del segle XX. Precisament, la mort del general Franco va donar pas

al període democràtic més llarg de la història contemporània espanyola i catalana, el qual ha coincidit, a més, amb l'extensió del que anomenem globalització. Els canvis que han afectat tant a Espanya com a Catalunya han estat extraordinaris. I, és clar, això havia d'afectar, inevitablement, al model social que s'anava construint. L'entrada d'Espanya a l'OTAN i a la UE; el canvi de model productiu que ha experimentat Catalunya i Espanya en aquests anys i els desenvolupament de l'Estat de les Autonomies, el que ha permès construir l'autogovern català amb més o menys eficàcia, va refer l'escenari espanyol i, en conseqüència, també el paper del catalanisme Catalunya enfora i, també, Catalunya endins. Dit d'una altra manera, el somni noucentista de bastir una cultura nacional sota l'advocació del classicisme, però europea i moderna, al costat de l'ideal de la Catalunya ciutat, és clar que ha arribat al seu límit. La Catalunya moderna és obra, doncs, en primer lloc, d'aquest moviment, perquè va trobar l'acompanyament polític necessari per tirar endavant el seu programa.

Però la Catalunya d'ara mateix té poc a veure amb allò que ha estat central en la reivindicació del catalanisme almenys del 1906 en endavant. Hi ha polèmiques, com per exemple la del bilingüisme, o sigui la convivència del català i el castellà, que han caducat perquè la realitat s'ha transformat de tal manera, que és ridícul continuar aquest debat en els mateixos termes. Si a la ciutat de Barcelona és cert que es parlen 300 llengües diferents, com han provat estudis universitaris ben solvents, quin sentit té entestar-se repetir un debat que ja no és real? La Catalunya del futur no serà mai més ni monolingüe ni bilingüe, serà, en tot cas multilingüe. De la mateixa manera, la diversitat religiosa, que ja era present a Catalunya per bé que no d'una manera tan intensa, també serà una de les característiques del futur que ens espera. Per tant,

en aquest context, que és ben diferent al que podia imaginar Eugeni d'Ors, cal determinar quin paper tindrà la llengua pròpia de Catalunya i què s'ha de fer perquè sobrevisqui en contacte amb les altres llengües presents al país. I així amb tot.

La Fundació CatDem porta dos anys duent a terme un procés de reflexió sobre el futur de Catalunya des de la perspectiva del catalanisme, l'ideal democràtic i la llibertat. Des del mes de gener del 2008, doncs, aquesta tasca ha consistit a constituir diversos grups d'experts per intentar repensar el discurs catalanista, adaptant-lo a les noves realitats del segle XXI, i, també, a les necessitats de regeneració política, que és el que reclama insistentment la societat catalana actual. Així, hem tingut Comissions que han reflexionat al voltant de temes com la cultura i la identitat catalanes, la presència de la dona en la societat, la projecció internacional de Catalunya, les polítiques de memòria històrica, la immigració, etcètera. A la vegada es van constituir tres Àmbits de Pensament centrats a debatre sobre el posicionament de Catalunya en un món globalitzat (La Catalunya Global), les infraestructures, els models productius i mediambientals a Catalunya (La Catalunya en Xarxa) i els aspectes socials i els valors compartits entre la ciutadania del nostre país (La Catalunya Plural).

Què cal fer per garantir una presència important de Catalunya al món durant les properes dècades? Com podem enfortir la projecció exterior del nostre país en els àmbits empresarial, científic, tecnològic, cultural, de la cooperació al desenvolupament, esportiu, etc.? Pot esdevenir Catalunya un actor veritablement rellevant en l'escenari internacional? Què cal fer per aconseguir-ho? Una dotzena d'experts en diverses disciplines, amb sòlides trajectòries professionals i valuoses experiències personals, ha estat

treballant durant més d'un any en l'Àmbit de la Catalunya Global amb l'objectiu de respondre les preguntes anteriors. El resultat final d'aquest procés de reflexió col·lectiva ha quedat recollit en el conjunt d'articles que es poden llegir en el primer dels volums i, més sintèticament, en 48 propostes estratègiques, de país, amb un horitzó a mig i llarg termini. Entre aquestes propostes, en destaquen les següents: La presència exterior de Catalunya és una conseqüència directa de la seva realitat interna. Catalunya només podrà tenir un rol destacat a nivell internacional si té èxit com a país. Cal estimular el desig i la recerca d'excel·lència (a partir de l'esforç, el mèrit i el reconeixement de la qualitat) en tots els àmbits de la societat, com una aposta generalitzada de país, no només reservada a una elit. És necessari millorar l'educació, així com també el nivell d'exigència en la formació dels recursos humans, promovent les vocacions científicotècniques, fomentant l'esperit emprenedor i aconseguint que la societat catalana esdevingui angloparlant. En el terreny econòmic, cal assumir un model de competitivitat responsable i sostenible, de manera que la generació de riquesa no vagi en detriment de la cohesió social i l'equilibri ambiental. Amb relació a les TIC, cal impulsar un gran projecte, conjuntament entre el Govern i la societat civil, per facilitar l'accés de la fibra a totes les llars de Catalunya. Cal enfortir el rol de la societat civil catalana, especialment a nivell internacional, fent de la Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR) un instrument fonamental de coordinació i impuls.

Pel que fa a l'Àmbit de la Catalunya plural, els experts que han participat en l'elaboració dels materials que s'apleguen en el segon volum han volgut destacar que, al segle XXI, la identitat nacional de Catalunya està plenament consolidada en el context de la seva innegable pluralitat. "Pluralitat" no és un concepte antònim de la noció d'"identitat". L'actitud

estrictament resistencialista a què s'ha vist obligada la cultura catalana al llarg de molts períodes de la seva història ha generat, tanmateix, una explicable hipersensibilitat cap a qüestions identitàries, sobretot lingüístiques. Convé assumir aquest llegat, però també actualitzar-lo i modular-lo proactivament per tal d'avançar cap a una plenitud nacional que sigui coherent amb la realitat plural del país.

Una societat pluralista permet que els seus ciutadans, essent iguals en drets, puguin gaudir d'espais vitals de diferenciació i puguin professar codis morals diversos. El reconeixement de la diferència no implica necessàriament l'atomisme social, ans al contrari: només ens podem diferenciar individualment des d'un marc col·lectiu de valors compartits. El liberalisme ha estat un bon defensor de la igualtat política de drets, i el socialisme ha estat bon defensor de la igualtat social de drets. Però ni el liberalisme clàssic ni el socialisme han sabut encabir eficaçment la diferència —lingüística, de gènere, religiosa o de qualsevol altra índole— ni fer efectiu el seu reconeixement polític. Aquest reconeixement va inevitablement lligat a la defensa del pluralisme. La llengua ha estat i continua essent el tret distintiu de la identitat catalana, però cada cop són més els catalans de parla castellana, i també d'altres llengües, que se senten nacionalment identificats i políticament compromesos amb les aspiracions de sobirania del país. Convé recordar que segons la rigorosa Enquesta d'Usos Lingüístics de la Població de 2008 el català ja no és la llengua majoritària a Catalunya, ni com a llengua inicial ni com a llengua d'ús.

Entre les eines essencials per gestionar el pluralisme hi ha les que proporciona l'ordenament jurídic, que acota amb més o menys precisió el marc en què es reconeix, respecta i promou. Lacomodació

de la pluralitat va més enllà, en aquest sentit, de l'esfera estrictament política o cultural: requereix també una legislació adient que la faci efectiva. Existeixen nombrosos estudis acadèmics relacionats amb la realitat plural del Quebec, Flandes, Escòcia, etcètera, que poden ser de gran utilitat a l'hora de contextualitzar correctament el tema, malgrat que els condicionants específics de cada lloc, i de manera especial els lingüístics, no permeten l'establiment de generalitzacions que resultin políticament operatives.

En la mesura que les identitats són construccions humanes, resulta lícit posar de manifest els seus orígens reals; i en la mesura que la percepció de la pluralitat no és tampoc una espècie de veritat objectiva, sinó que obeeix a contingències variadíssimes, convé igualment ubicar-la en el mateix pla. Assumim lliurement determinades identitats de la mateixa manera que podem assumir lliurement determinades pluralitats que en altres temps no es podien assumir de cap manera. De la mateixa manera, les properes generacions potser modificaran o modularan allò que avui assumim segons els valors imperants en aquell moment.

En l'Àmbit de la Catalunya en xarxa, la pregunta que s'haurien pogut fer els especialistes que hi ha participat és què cal fer perquè Catalunya funcioni? Davant una qüestió així, la temptació immediata és caure en el parany de la concreció, del programa d'acció, de posar l'arada davant els bous. De fet, aquesta és una flaqueza del catalanisme —i, probablement, del país i de la política— d'un temps ençà: s'ha idealitzat tant el fer coses que, massa sovint, no s'ha tingut prou en compte el perquè de fer-les.

Per això, la pregunta real que s'ha plantejat des d'aquest Àmbit no ha estat què cal fer perquè Catalunya funcioni —que és més pròpia d'un programa electoral—, sinó quins són els temes i els reptes rellevants als quals s'ha de donar resposta perquè Catalunya funcioni —que un plantejament més propi d'una doctrina política. Per tant, sobre què ha de reflexionar i pronunciar-se el catalanisme, quines qüestions han de figurar necessàriament en l'agenda del catalanisme renovat i situat en les coordenades dels temps actuals.

Hi ha dos elements que han caracteritzat el catalanisme —fins i tot l'han definit en el seu corrent històric majoritari—, que són la identificació amb la modernitat i l'assumpció del reformisme. Tanmateix, els valors de la modernitat han estat qüestionats, fins al punt que avui dia el que preocupa és com sostenir la societat i el model econòmic a partir de premisses diferents. D'altra banda, cada vegada s'entén més i millor que el reformisme, positiu d'entrada, pot esdevenir una limitació si no es combina, en determinats moments, amb l'esperit rupturista indispensable per a fer salts endavant. Aquests dos aspectes també han determinat la reflexió sobre la Catalunya en xarxa.

Igualment, es reivindica l'esperit de la diferència. Catalunya no ha d'aspirar a ser igual que els altres, sinó a ser tan diferenciada com també són els altres —això no és tancar-se en les essències sinó, ben altrament, buscar unes significacions que ens reconeguim i que ens donin valor per a la interrelació, que faci interessant tractar amb nosaltres. Per a assolir-ho, i des de la valoració de la diversitat interna com un gran actiu, cal entendre Catalunya com una unitat de projecció global. Això significa assumir que la metropolitanitat de Barcelona s'ha estès a tot el país, que Catalunya és un fenomen metropolità (en el sentit dels

fenòmens metropolitans que emergeixen avui, no pas com eren els de fa mig segle) i que caldria abandonar la pertinàcia a dividir el país en dues realitats pretesament confrontades i contradictòries. És un fet irrefutable l'èxit de l'ideal de la Catalunya-ciutat que perseguien els noucentistes. En conseqüència, el disseny de la governació del territori ha de donar resposta imaginativa a les noves realitats més que inspirar-se en models arcaics.

Aquest canvi de model —preparar-se per al futur en comptes d'insistir en plantejaments caducats— ha d'afectar altres aspectes igualment rellevants. Posem alguns exemples. L'urbanisme ha de superar la seva visió centrada en l'ocupació i la transformació de nous territoris per a entendre que el conjunt d'espais urbans i espais oberts o lliures configuren la realitat del país, amb funcions complementàries i igualment necessàries, i ha de contemplar la reinvençió o el reciclatge dels territoris ja ocupats i afavorir-ne la mixticitat d'usos.

L'educació ha de ser reformada per tal que esdevingui realment útil davant les exigències de talent difús, de creativitat, de flexibilitat laboral, etcètera. Per tant, ha d'evolucionar no tan sols en els mitjans sinó, sobretot, en els continguts. El model energètic ha de substituir l'hegemonia del petroli i el malbaratament energètic per una diversificació real —i mental—, en la qual el fet de ser consumidor i de ser productor d'energia resulti més entremesclat i que doni resposta als reptes del canvi climàtic. El model industrial dels segles passats ha de donar pas a un nou model que tingui unes bases productives distintes, inclosa l'economia verda. La llista de reformes és més llarga, però això no treu que sigui cabdal actuar en tots aquests terrenys amb vocació innovadora i renovadora.

La sostenibilitat ha d'amarar, inevitablement, els propòsits que acabem d'assenyalar. Altrament, tindrien una vigència caduca. Ara bé, la sostenibilitat que interessa al pensament catalanista no és l'efervescent conflictivitat local amb excuses ambientalistes, sinó la implicació en les respostes als grans reptes globals, com a actor decidit i no pas com a espectador resignat.

Òbviament, la xarxa té un rol bàsic en aquesta reformulació, però la xarxa no pas entesa com un conjunt d'infraestructures de suport, sinó com una concepció del territori i de la societat basada en la interacció —lluny d'autosuficiències mal enteses. Una interacció que estimula la porositat del país, que fomenta les jerarquies ambivalents, que aposta per la interacció en tots dos sentits (no només receptors del que passa fora sinó també emissors actius), a més d'un llarg etcètera.

Aquest enfocament no pretén dissoldre la unitat del país, al contrari; ens ha de donar la possibilitat de construir un projecte de país —imprescindible disposar-ne— que es configura des del “sí” com també des dels “no”. És absurd aspirar a ser bons en tot, distribuir els esforços en mil direccions, perquè ens esgota sense obtenir resultats satisfactoris en gairebé res. Hem de triar, des del realisme i el pragmatisme, quins són els àmbits en què podem i volem excel·lir. Això s'ha intentat moltes vegades, però s'ha fet només per la banda dels “sí”. L'èxit depèn dels “no”, és a dir, de si també sabem dir no a opcions alternatives que disgreguen les nostres limitades capacitats.

D'això se'n deriva, és clar, una exigència d'efectivitat i d'eficiència, les quals comporten capacitat d'execució. Aquí entrem en el terreny de la governança, de la reflexió pendent sobre quina administració pública realment volem —i no pas com introduïm variacions al model vigent

a l'Estat, gens vàlid per als desafiaments, complexos i exigents, dels nous temps. Sense fer passos significatius —i segons com radicals— en aquest àmbit, serà difícil que les altres ambicions avancin. També s'ha de “refundar” la forma de governar i la manera d'organitzar l'administració pública: el catalanisme no pot jugar-se-la a apedaçar més la situació actual, que és, es miri com es miri, inoperant.

En aquesta línia, s'ha de reivindicar i reformular el paper complementari, i no pas antitètic, que tenen el sector públic i el sector privat. S'ha de perseguir la col·laboració entre aquestes dues esferes emprenedores. Ni el sector públic ha de buscar un intervencionisme paralitzador, ni el sector privat s'ha de sentir desvinculat dels interessos comuns. Ben altrament, hi ha camins que poden conjuguar òptimament els rols cadascun dels dos sectors. Això significa, d'altra banda, que el protagonisme de la renovació del país no pot ser exclusiu de la política. De fet, sense una participació concertada de les diverses esferes que conformen la societat, aquesta renovació és inviable.

En fi, com el lector podrà comprovar, l'Àmbit de la Catalunya en xarxa defensa que en el nou model de país hi ha d'haver un esperit més creador d'allò que podem ser que no pas evocador d'allò que hauríem pogut ser. Hi ha d'haver, al capdavall, un sentit d'urgència, perquè els canvis que la nostra societat necessita no són ajornables de cap manera.

En la conferència que del 20 de novembre Artur Mas ja va intuir algunes de les, diguem-ne receptes, que els experts exposen aquí. Deia Mas, “allà on el catalanisme cercava la pervivència de la nació, hem de substituir-ho per la nació plena, per la vivència de la nació en plenitud. Allà on hi havia l'aposta per la modernització, hem de fer l'aposta per un país capdavanter.

Allà on es buscava la regeneració d'Espanya, hem de situar, a més, Catalunya al món. Construir la Catalunya global. Allà on es parlava d'autonomia o d'autogovern, hem de parlar del dret a decidir per nosaltres mateixos sobre allò que ens és propi". Els materials que ara vostès tenen a les mans amplien abastament aquest sintètic però encertat diagnòstic.

* * *

El simplisme polític ha volgut reduir el projecte de Casa Gran de Catalanisme a l'intent de CDC de fixtar persones per incorporar-les, per exemple, a candidatures electorals. Aquesta no ha estat la pretensió del projecte que va engegar Artur Mas a finals del 2007. Que quedi això clar d'entrada, per evitar equívocs. Més que una colla de noms destacats, la Casa Gran del Catalanisme era —i és— un concepte que es basa en tres principis prou amplis per facilitar que hi càpiga molta gent: l'humanisme, la democràcia i el catalanisme. El que es va posar en marxa ara fa dos anys tenia més a veure amb el debat intel·lectual i amb l'impacte que les idees han de tenir en l'acció política que no pas amb fórmules orgàniques o personalismes.

Els nostres objectius eren modestos i ambiciosos alhora, perquè, certament, pretendre conduir el debat sobre el futur del catalanisme i com passar del catalanisme tradicional com el que van representar els líders dels segles XIX i XX al nou catalanisme, no és fàcil ni tampoc s'acaba amb l'edició d'aquests tres volums i dels opuscles que presentem en format digitals. Més encara si allò que es persegueix és estendre el catalanisme cap als sectors que avui s'hi mostren indiferents o hostils, i, sobretot, entre les generacions joves. Durant tot el temps que ha durat el procés de debat intern, sovint hi ha hagut qui ens ha preguntat com pensàvem fer-nos-ho per estendre el catalanisme més enllà de les

“fronteres” actuals. Aquest darrers anys s’ha pogut constatar, però, que hi ha dues maneres ben diferents d’encarar la qüestió del catalanisme i del dret a decidir. La primera consisteix a fer apologia de la sobirania a través de la propaganda. La tècnica és ben simple: exaltar l’objectiu sense explicar com es farà, ni qui convocarà, per exemple, un referèndum i sota quina legalitat. És que algú es pot creure de veritat que l’ONU o la UE avalaran un procés com aquest si abans no hem assolit una majoria social prou àmplia per demostrar-ne la conveniència i la validesa. Des del 2006 i l’aparició de les diverses plataformes sobiranistes, s’ha estès la idea que hi ha una mena de sobiranització de la societat catalana. De moment, no hi ha cap indicador fiable que ho avaluï. El que sí és cert és que el sobiranisme ha calat en la política catalana. Ara bé, fortaleça electoral del nacionalisme català polièdric, que hauria pogut fins i tot formar govern el 2003 i el 2006, no ha d’encegar-nos, perquè la debilitat de l’articulació catalanista, sobiranista o com es vulgui dir, és un fet reconegut per tothom. A més, l’actual president de la Generalitat tampoc no hi creu, com no perd ocasió de proclamar-ho.

La segona via cap a la sobirania recolza, en canvi, en la idea que cal ser conscients que, primer que res, cal construir una majoria social que assumeixi sense problemes els postulats sobiranistes. Que més voldríem que haver pogut superar la fase autonomista! Enganyar-se és molt fàcil, tocar la realitat, gosar palpar-la, ja és més difícil. Si tan convençuts estem que el sobiranisme és un tsunami imparable, per què, per exemple, ens passem el dia queixant-nos de la debilitat de la catalanitat quotidiana? Per què ens lamentem que el català es mor si hi ha tants sobiranistes disposats a defensar-lo? I així anar fent. Com diu Daniel Innerarity: “Es trien els governs, no els pobles”. O sigui que ens queda molt de camí per convèncer la ciutadania de Catalunya que el

sobiranisme no és una dèria sinó una necessitat. L'important és ampliar la base social del catalanisme, més enllà dels partits, per incorporar tanta gent com sigui possible a la causa, perquè el gran enemic del sobiranisme és, precisament, la indiferència.

Per avançar cap a la sobirania cal abandonar el tacticisme que esclavitzava la política catalana a la batalla efímera i sovint intranscendent. Per enfortir la catalanitat cal, d'entrada, promoure una hegemonia catalanista i, també, consolidar una xarxa d'associacions civils que treballin pel benestar i per prestigiar la reivindicació sobiranista entre els indiferents. L'èxit d'aquest procés es podrà comprovar el dia que el catalanisme hagi mudat per incorporar les noves necessitats del país, moltes de les quals han estat radiografiades en els tres volums que aquí presentem. Si ha sabut bastir un discurs al voltant del dret a decidir que sigui assumible per la majoria de catalans i si els ciutadans catalans que no estan compromesos amb el sobiranisme s'han sumat al projecte o, com a mínim, no els sembla una agressió sinó un pensament polític que també defensa els seus interessos, aleshores estarem en condicions d'anar més lluny. Aquest és el sentit últim de la proposta de Casa Gran del Catalanisme. A més, l'èxit també es podrà mesurar en tant que s'hagi aconseguit de potenciar el prestigi internacional del catalanisme i de la causa catalana. De la Catalunya que decideix i que vol decidir.

AGUSTÍ COLOMINES

Director de la Fundació CatDem

DANIEL ORTIZ, FERRAN SÁEZ I PERE TORRES
Coordinadors dels àmbits *Catalunya Global,*
Catalunya Plural* i *Catalunya en Xarxa.

INTRODUCCIÓ

El catalanisme, expressió política i social de la catalanitat, ha evolucionat i s'ha adaptat als nous temps. La gran majoria de forces polítiques catalanes defensen una Catalunya oberta i alhora amb personalitat pròpia. Ho diguin amb més o menys èmfasi, també volen un país que pugui decidir sobre el seu present i futur, amb els instruments adequats per fer-ho. En un món globalitzat, no es pot ignorar el repte de la presència i la projecció internacionals, que ara és central per a la construcció del país. És per aquest motiu que la Fundació CatDem, en donar nom a la Comissió que ha elaborat aquest document, va decidir dir-ne Comissió Relacions Internacionals i Catalanisme, dos conceptes que més que mai cal entendre com a íntimament relacionats.

És palesa la vocació europeïsta i internacional de Catalunya, tant per part de la societat civil com de les empreses i les institucions, que han dut a terme actuacions molt diverses al llarg del temps. Tot i que la presència catalana al món mai no s'ha aturat, fins i tot en els moments en què s'havien perdut llibertats i drets democràtics, ha estat des de l'inici de la darrera etapa democràtica quan el procés d'internacionalització ha anat prenent forma i coherència progressivament.

Ja des dels primers governs de Jordi Pujol es va prestar atenció a les relacions exteriors, tant des d'un punt de vista polític-institucional com comercial i també cultural, amb l'obertura d'oficines a l'exterior, els viatges i contactes polítics del president i d'altres membres del

Govern, la signatura d'acords de col·laboració amb altres ens territorials, la cooperació interregional i transfronterera i la participació en organismes com l'Assemblea de Regions d'Europa i el Comitè de les Regions. També cal destacar la generació i la difusió de coneixement sobre la Unió Europea per mitjà del Patronat Català Pro Europa, una iniciativa pionera a l'Estat.

Tot això no va estar exempt de polèmica, tant als mitjans de comunicació com en l'àmbit de les relacions polítiques entre el govern central i la Generalitat. El Tribunal Constitucional va dictar diverses sentències¹ a final dels anys vuitanta i començament dels noranta que obrien algunes portes perquè les comunitats autònomes poguessin dur a terme una certa acció exterior, malgrat la reserva constitucional de la competència en relacions internacionals al govern central².

L'Estatut de Catalunya de 2006 dona cobertura jurídica a allò que durant molts anys s'havia anat fent sense mandats clars. Els darrers anys s'han ampliat els recursos destinats a la presència i la projecció internacionals, s'ha creat una estructura administrativa central més complexa (tot incloent-hi el càrrec de viceconseller/a d'Afers Exteriors i Cooperació), malgrat l'actual dispersió de les actuacions exteriors, i s'ha començat a obrir algunes delegacions de la Generalitat a l'estranger amb funcions de representació institucional.

Actualment hi ha una diversitat considerable de polítiques i instruments que es fan servir des del govern per promoure l'economia, la cultura i la realitat política de Catalunya a l'exterior. Ahora, es

1) En particular, v. la sentència del Tribunal Constitucional N° 165/1994.

2) L'article 149.1.3 de la Constitució Espanyola.

col·labora puntualment amb d'altres nacions sense estat d'Europa i Amèrica del Nord i es treballa en cooperació amb d'altres ens subestats de l'Euroregió de la qual Catalunya en forma part. Pel que fa a la Unió Europea, s'estan consolidant certs mecanismes de participació de la Generalitat en el marc de les delegacions de l'Estat. Altres instruments destacats són la política de cooperació al desenvolupament i els programes d'atracció de talent de l'exterior.

Altres institucions, com ara el Parlament de Catalunya, els ajuntaments –molt especialment el de la ciutat de Barcelona-, les diputacions i altres organismes realitzen accions internacionals i es preocupen de potenciar aquesta dimensió. També els agents socials i econòmics (empreses, associacions empresarials i cambres; universitats, centres de recerca i escoles de negoci; associacions culturals, esportives i socials, etc.) han estat tradicionalment actius, de vegades espontàniament, de vegades amb el suport del Govern gràcies a la seva funció catalitzadora, facilitadora i promotora.

La població, i en particular els joves, té cada cop més competències lingüístiques i una millor formació i es mou per Europa i la resta del món amb més facilitat, per motius acadèmics, laborals o d'altre tipus.

Des d'una perspectiva més àmplia, es pot afirmar que Catalunya està demostrant un dinamisme i una capacitat de lideratge en alguns àmbits, que permeten projectar una imatge de qualitat en el món. Així, són prou coneguts i valorats internacionalment l'oferta cultural, natural i turística, la seva recerca puntera en alguns camps, les escoles de negoci, la gastronomia, el disseny, la tradició esportiva, i el caràcter tolerant del país. Alhora, s'està creant un important pol de coneixement

en política i relacions internacionals format per centres de recerca, empreses i universitats.

Malgrat l'actual context de crisi econòmica i financera, la internacionalització de Catalunya segueix des de fa temps una tendència creixent que és positiva. El mèrit, a parer nostre, és de tot el país: de la societat, que ha defugit tancar-se en si mateixa i alhora s'ha preocupat per construir un país de qualitat; de les empreses, que han arriscat per ser presents al món; de científics, empresaris i polítics que han tingut la visió i la capacitat per crear i consolidar iniciatives de primer nivell en alguns àmbits; d'artistes que han sabut destacar en un món competitiu, etc. Els governs hi han ajudat i continuen essent una peça clau per a la presència i la projecció internacionals.

Ara bé, cal que aquesta ambició global esdevingui un dels trets distintius de la Catalunya del futur, i es desenvolupi, s'enforteixi i es consolidi en tots els àmbits. Per això pensem que és oportuna la discussió que volem propiciar amb les idees i les reflexions que es presenten a continuació.

Aquest document, impulsat per l'Àrea de Projecció Internacional de la Fundació Catalanista i Demòcrata (CatDem), recull un conjunt de deu reflexions sobre la presència i la projecció internacionals de Catalunya, que han estat objecte d'anàlisi i debat en el si de la Comissió Relacions Internacionals i Catalanisme, formada per experts catalans en l'àmbit internacional.

1. COM N'HEM DE DIR?

Una primera reflexió té a veure amb el nom que cal donar a l'àmbit del qual tractem. Algunes de les expressions que es fan servir són: projecció exterior o internacional, acció exterior o internacional, afers exteriors o internacionals, i relacions exteriors o internacionals. En el cas del Govern de la Generalitat i les altres administracions es podria parlar de política exterior o internacional. En algunes ocasions s'empra el terme paradiplomàcia per referir-se a l'acció exterior d'actors diferents dels Estats i els organismes internacionals. En el camp de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat internacional, la terminologia sembla estar més fixada.

Més enllà dels matisos que tenen els diferents termes i expressions emprats, d'acord amb el seu contingut semàntic i de vegades el significat tradicional que se'ls dona en els àmbits de la política, el dret i les relacions internacionals, en realitat la tria sovint és arbitrària. El cert és que no existeix una denominació consolidada per fer referència a la matèria, tot i que seria recomanable adoptar-ne una.

L'Estatut de 2006 tracta la matèria sota el títol de relacions institucionals de la Generalitat, i aborda primer les relacions amb la Unió Europea (legislant essencialment sobre la participació de la Generalitat en els organismes i processos normatius de la Unió i sobre l'aplicació del dret europeu) i, tot seguit, l'acció exterior (assimilant-la principalment amb la projecció exterior i la promoció dels interessos de la Generalitat). Cal dir que els capítols que regulen les relacions amb la Unió Europea i l'acció exterior no són excloents. També cal remarcar que no es defineix l'àmbit a què fa referència la paraula "exterior", i per tant no és clar si equival a internacional o bé inclouria

també l'acció de la Generalitat a l'Estat espanyol, fora de l'àmbit territorial del Principat.

PROPOSTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

La regulació que fa l'Estatut de 2006 respon a la realitat política del moment i a les possibilitats que deixen obertes tant la Constitució com la doctrina del Tribunal Constitucional respecte al paper de Catalunya en l'àmbit internacional, en general, i en la Unió Europea en particular. És inevitable, per tant, que els termes relacions institucionals, relacions amb la Unió Europea, acció exterior, projecció exterior, cooperació transfronterera, interregional i al desenvolupament, i projecció internacional de les organitzacions catalanes seran els que es faran servir si més no en els textos normatius i en el funcionament administratiu.

Amb tot, considerem que cal anar més enllà del context present i, tot mantenint el rigor, fer aportacions que intentin donar un contingut més sòlid i una coherència més gran a un àmbit de contorns borrosos, com és el que ens ocupa, però que alhora té una importància cabdal per a la catalanitat en el S. XXI, tal i com explicarem en el punt següent.

Per tot això, proposem prioritzar l'expressió “política de relacions exteriors i europees” quan parlem d'actuacions dutes a terme per ens governamentals i “acció internacional” quan parlem de la presència d'altres actors a l'estranger. Quan ens referim a Catalunya en el seu conjunt, proposem utilitzar l'expressió “presència i projecció internacionals”. Aquesta serà la terminologia que farem servir a la resta del document.

2. QUINS SÓN ELS FONAMENTS DE LA PRESÈNCIA I LA PROJECCIÓ INTERNACIONALS DE CATALUNYA AL S. XXI?

Un dels aspectes sobre el qual cal reflexionar de bon començament és el dels fonaments que legitimen i justifiquen que un país com Catalunya vulgui tenir, o fins i tot hagi de tenir, una presència i una projecció internacionals. Aquells que estem convençuts que el nostre país té el dret i també el deure de ser present amb veu pròpia al món hem de fer l'esforç d'explicar i fonamentar aquesta idea, amb l'objectiu que esdevingui una causa comuna del país, irrefutable des del punt de vista ètico-polític.

Ja hem dit que l'Estatut de 2006 parla de les relacions institucionals de la Generalitat, de les relacions amb la Unió Europea, de l'acció exterior, etc. No fa, però, una defensa de fons d'aquesta matèria, ni tan sols en el preàmbul. L'avenç del nou marc polític i jurídic en general respecte a l'Estatut de 1979 és notable, però cal entendre'l com l'eixamplament i la consolidació de l'autonomia política catalana i les seves necessitats de finançament, és a dir, la construcció interna del país. No es tracta, però, de la situació ideal que permetria al país desenvolupar-se plenament; l'Estatut és, en el fons, fruit d'un pacte polític entre Catalunya i Espanya a començament del S. XXI i s'insereix en el marc constitucional dissenyat immediatament després del franquisme.

Per la seva banda, la societat civil, que en tota la seva diversitat és i ha de continuar essent protagonista del progrés de Catalunya, ha entès prou bé el repte internacional. En èpoques en què les institucions polítiques no han pogut desenvolupar-se amb llibertat, les empreses, les organitzacions i la ciutadania han continuat relacionant-se amb l'exterior per a tota mena de projectes i en circumstàncies diverses.

Des del món de la política i el pensament cal ajudar a legitimar aquestes aspiracions i a encoratjar el seu desenvolupament.

PROPOSTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

Voldríem proposar tres idees que poden ajudar a bastir aquesta fonamentació: el nou ordre global, la història política i econòmica i la concepció de Catalunya com a nació.

El nou ordre global

El fenomen de la globalització tal com l'entendem avui en dia ha comportat, d'acord amb el sociòleg Anthony Giddens, canvis importants a nivell mundial, principalment arran de la revolució en les tecnologies de la informació i les comunicacions i la integració dels mercats. Altres factors que hi han contribuït són els canvis polítics i el final de la Guerra Freda, l'augment del nivell de vida en moltes regions del planeta, la governança multinivell i uns valors mundials canviants.

Aquest nou ordre afecta el paper dels Estats i les relacions internacionals, entre d'altres motius perquè sorgeixen nous actors i noves agendes, perquè es produeix una especialització tècnica creixent i perquè emergeixen nous reptes globals que la comunitat internacional necessita afrontar conjuntament.

La seguretat continua essent una preocupació fonamental en les relacions internacionals, però aquesta adopta formes i continguts diferents als tradicionals. Avui en dia, ja no té a veure únicament amb la integritat física dels ciutadans d'un Estat o amb la inviolabilitat de les seves fronteres, sinó que el concepte incorpora una visió més holística i uns plantejaments més globals, apellant a la realitat i les

problemàtiques que afecten la humanitat en el seu conjunt.

En aquest context, les societats democràtiques no poden posar barreres a la lliure expressió i interrelació de persones, empreses i organitzacions, ans han d'estimular els processos que permetin anar cap a un món més just, pacífic, solidari i interconnectat.

Els governs i les administracions electes subestats, per la seva banda, representant com ho fan la voluntat de la ciutadania, tampoc no poden veure's exclosos d'aquest escenari nou. De vegades sentim a dir que la presència i la projecció internacionals de països com Catalunya van en contra de les tendències globals, les quals afavoririen la unió en lloc de la fragmentació. Nosaltres pensem que l'era global no oposa unió i fragmentació, sinó veu i silenci, i que es caracteritza per la possibilitat que tenen tota mena d'actors d'afirmar-se i desenvolupar-se pacíficament, defensant els seus interessos i alhora promovent el coneixement mutu.

En particular, la globalització està comportant, d'una banda, una rellevància creixent dels organismes internacionals on es prenen decisions que ens afecten directament, i, de l'altra, un risc per a cultures minoritàries, que es veuen en la necessitat de competir en mercats molt amplis.

En definitiva, el nou ordre global permet i encoratja els processos d'internacionalització de tota mena d'actors i alhora requereix que governs de diferents nivells participin en la formulació, la implementació i l'avaluació de polítiques internacionals.

La història política i econòmica

Al llarg de la seva història, Catalunya s'ha anat configurant com una entitat nacional amb consciència de la seva singularitat en el món. Això ha succeït amb el pas dels segles i sota formes d'organització política i models econòmics canviants. Alhora, la presència i la projecció internacionals s'han produït sempre d'una manera espontània i, habitualment, fruit de la realitat històrica de cada moment. La voluntat de relacionar-se amb altres territoris i comunitats ha existit en tot moment i s'ha donat en molts camps, des de l'estrictament militar fins al polític, el cultural, l'econòmic o el social.

La geografia ha influït en les prioritats i en els resultats, de manera que els àmbits mediterrani i ibèric han estat els preponderants. Amb tot, de vegades per decisions polítiques, de vegades per la força dels fets, relacions que podrien haver-se desenvolupat amb més intensitat s'han vist interrompudes o limitades: és el cas del Sud de França o de la presència catalana a Amèrica durant els anys de la colonització.

Aquestes presència i projecció internacionals fins i tot han donat l'oportunitat a Catalunya de distingir-se per l'originalitat d'algunes aportacions (moviments i acords de pau i treva, corts representatives de diferents estaments, cossos legislatius de caire intern i també marítim, filosofia i literatura medievals, humanisme renaixentista, el modernisme, i l'esperit liberal), algunes de les quals es poden considerar l'embrió de tendències posteriors.

Cal esmentar també la constitució de les comunitats catalanes a l'exterior com un símbol important de la consciència de poble i dels llaços que uneixen els ciutadans i les ciutadanes quan són fora del país.

Aquesta realitat històrica no es pot obviar i constitueix un dels motius que fonamenten la internacionalització de Catalunya. Deixades enrera èpoques d'ofec i submissió, cal reprendre amb convicció la implicació directa en els afers internacionals.

Catalunya com a nació

Hem deixat per al final el que podria semblar l'argument més clar: la realitat nacional catalana. L'Estatut de 2006 recull al preàmbul la votació efectuada al Parlament al respecte, la Constitució reconeix l'existència de nacionalitats, i els historiadors i politòlegs d'arreu del món identifiquen Catalunya com a poble, com a nació sense Estat, com a comunitat política diferenciada. Tot això representa una diferència de tipus qualitatiu respecte a d'altres entitats subestats (fins i tot de caràcter polític i amb poder legislatiu).

De nou, no es tracta d'un anacronisme. Així, per exemple, el sociòleg Manuel Castells parla en la seva obra principal del poder de la identitat en l'era de la informació, incloent-hi el paper de les nacions sense Estat, i altres autors han analitzat l'erosió del concepte de sobirania entès en el sentit westfalià, que ha donat durant segles als estats la preponderància en les relacions internacionals.

El desenvolupament del sistema de Nacions Unides i altres organismes internacionals, les sobiranies compartides entre diferents nivells de govern (com passa a la Unió Europea), i l'afirmació i defensa dels drets humans, dels pobles i de les minories han estat factors que han canviat la fesomia de les relacions interestats i internacionals després de la Segona Guerra Mundial.

A banda del fet que la Generalitat de Catalunya és, d'acord amb l'ordenament jurídic actual, Estat, i això justifica per si mateix la intervenció en afers internacionals de la seva incumbència, la realitat de les nacions sense Estat i la seva protecció i reconeixement internacionals es deriven de les concepcions actuals del dret i la política internacionals, les quals defensen les minories. La realitat dels pobles del món no s'ha de confondre amb els processos de descentralització política, que són instruments que es fan servir per diverses raons. Tot i que el dret i les declaracions internacionals encara no identifiquen les nacions sense Estat ni els atorguen un paper clar en les relacions internacionals, sí que en reconeixen la seva personalitat internacional, si més no, en valorar la diversitat i el caràcter universal de les seves cultures i formes de vida.

3. QUINS SÓN ELS INTERESSOS NACIONALS DE CATALUNYA?

S i Catalunya és una nació, que ho és, és pertinent que ens plantegem quins són els interessos nacionals del nostre país. Els interessos nacionals són aquelles qüestions de màxima importància per al país, que incideixen

directament en la seva prosperitat i en la seva consciència (i, per tant, existència) com a comunitat política diferenciada. L'expressió *interès nacional* té unes connotacions determinades, sobretot pel seu ús en l'àmbit de les relacions internacionals, i especialment des d'una perspectiva realista. A Catalunya darrerament es comença a emprar l'adjectiu *nacional* des del govern, aplicat a diferents realitats administratives, i així ens trobem, per exemple, amb declaracions de béns d'interès nacional. Amb tot, volem reivindicar la vigència i l'adequació de l'expressió amb una significació diferenciada i tal vegada innovadora.

Quan parlem d'interessos nacionals ens referim a les predileccions i expectatives (dos sinònims d'interès) de la nació. Cal dir que el concepte de nació és abstracte, però perfectament compatible amb la realitat de les persones, ciutadans i ciutadanes, d'un país determinat. És més, en parlar de *nació* i d'*interessos nacionals* ens referim no tan sols a les persones individuals, sinó també a les estructures socials, polítiques i econòmiques que aquestes persones formen (ja siguin famílies, organitzacions, empreses o ens de representació política) i a la cultura (en sentit ampli) i les institucions que generen al llarg del temps. Finalment, el concepte abraça una realitat geogràfica, és a dir, un territori, un tros de terra, un bocí del planeta, amb una realitat natural particular.

Per tot això els interessos nacionals han de ser de gran abast i, en general, consensuats per tot el país. L'Estatut de 2006 recull en el

seu articulat un seguit de drets i deures i de principis rectors que han d'orientar les polítiques públiques. Aquesta és una base important, juntament amb altres declaracions unànimes o fortament majoritàries dels poders públics o de la societat, per al desenvolupament d'una doctrina sobre els interessos nacionals de Catalunya.

Aquests interessos són, en certa manera, aquelles coses que més ens preocupen quan pensem en nosaltres i en la comunitat en la qual vivim. No són una exaltació de virtuts ni una expressió egoista de les pròpies preocupacions i necessitats, sinó una valoració assossegada d'allò que idealment voldríem aconseguir individualment i col·lectivament. Els obstacles actuals o futurs a una consecució d'aquests grans objectius, és a dir, allò que interfereix en els interessos nacionals, han de ser motiu de gran preocupació.

PROPOSTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

Alguns dels interessos globals, que considerem que els catalans i les catalanes compartim, tenen a veure amb diferents àmbits. En alguns casos es constata que la realitat no s'adiu amb l'expressió de l'interès. Això vol dir que el país (les seves institucions, la seva gent, les seves organitzacions i empreses, les persones i actors amb capacitat d'influència) hauria d'actuar per visibilitzar el buid existent i buscar-hi solucions.

Llibertat, autogovern i dret a decidir

Cap comunitat política diferenciada no pot renunciar a l'autogovern ni a l'autogestió dels seus interessos. La llibertat és un anhel humà, un principi natural fins i tot, i la seva administració, un símptoma de maduresa i responsabilitat. El reconeixement del dret a decidir sobre

el propi destí i la preservació de la llibertat i l'autonomia, de drets i territori, sigui en l'àmbit polític que sigui, són clarament interessos nacionals de Catalunya.

Aquesta visió implica rebutjar les formes de “subordinació no volguda”, és a dir, la dependència d'accions que puguin afectar el marc assolit. En aquest sentit, són preocupants les legislacions de bases que l'Estat espanyol utilitza de vegades i que retallen l'àmbit competencial català. A més, Catalunya ha de desenvolupar al 100% les seves competències internacionals contingudes en l'Estatut de 2006.

Pau i seguretat, benestar i progrés sostenible

La vida en societat ens porta a desenvolupar hàbits que permetin relacionar-nos i prosperar individualment i col·lectivament, tot respectant i apreciament els altres pel que són. El pacifisme no és res nou a Catalunya (malgrat les guerres i la violència que en diferents moments de la història hem protagonitzat) i és una bona premissa per construir la seguretat. Hi ha diferents concepcions del pacifisme i de la seguretat, i de ben segur que a Catalunya també hi conviuen, però podríem dir que el foment de la resolució pacífica dels conflictes i la promoció de l'estabilitat formen part dels interessos nacionals. Alhora, són un ingredient essencial per al benestar i el progrés, tant materials com espirituals.

En aquest sentit, per exemple, qualsevol entitat política a la qual Catalunya estigui adscrita (Espanya, Unió Europea) hauria de consultar i escoltar l'opinió del Parlament en matèries relacionades (operacions militars, orientació de les relacions diplomàtiques, finançament, infraestructures).

Justícia social i solidaritat

Un país solidari - amb els veïns però alhora amb la resta del món- i just socialment, econòmica i cultural és també una preocupació majoritària a Catalunya. En moments de crisi com l'actual veiem com sovint el marge d'actuació dels poders públics del nostre país i els recursos de què disposen sovint són limitats; llavors es posa de manifest fins a quin punt encara depenem del govern central per resoldre els problemes greus. Alhora, és possible que a Catalunya es vulgui optar per un model de societat més igualitari que, per exemple, a la resta de l'Estat, o amb uns criteris de cooperació internacional diferents. Això és difícil d'implementar sense els instruments adequats. Cal que Catalunya disposi dels instruments necessaris per a desenvolupar el seu model propi de justícia i solidaritat.

Veu pròpia

Catalunya aspira a tenir veu pròpia a Europa, és a dir, a intervenir en els afers europeus de manera que es puguin defensar les polítiques que els partits catalans han proposat a l'electorat i participar en els processos normatius i d'altra mena que afecten les competències de la Generalitat. També aspira a tenir veu pròpia a tot el món, per poder desenvolupar la seva personalitat amb llibertat i plenitud, i alhora per explicar-se, conèixer i relacionar-se amb la resta de pobles i societats.

La diversitat cultural i de tota mena es considera avui en dia un actiu per a la societat. Però les reivindicacions nacionals de països com Catalunya sovint es consideren abusives, inadequades o contraproductives. Per subsistir com a país i com a societat que vol conduir-se autònomament, Catalunya ha de preocupar-se de projectar una imatge positiva de les nacions sense Estat, d'explicar de manera

integradora la realitat catalana, força coneguda en alguns aspectes, però no en d'altres. Així, per exemple, si el turisme que ve a Barcelona i a Catalunya valora molt positivament la seva destinació, cal poder relacionar això amb la realitat històrica del nostre país, amb el treball dels seus habitants i amb les polítiques que s'han dut a terme.

Continuïtat i innovació

Els països amb una identitat nacional forta intenten no oblidar el passat, sinó adaptar-se a les noves realitats tot conservant allò que els és distintiu. La preservació del patrimoni natural, cultural, jurídic, econòmic i social són, per aquest motiu, interessos nacionals. Aquest patrimoni global, que ho és alhora de la humanitat en el seu conjunt, ha de ser la base sobre la qual construïm el futur i la llavor que permeti crear iniciatives que responguin a les necessitats d'avui en dia.

La capacitat de crear, innovar i emprendre, en sentit ampli, són també part dels interessos de Catalunya com a nació. Cal crear les condicions ideals per assolir un clima propici a la creativitat, al talent, i a la innovació. Cal implementar polítiques públiques que potenciïn aquests elements, i que facilitin sinergies entre el món privat i el món públic. El consens social en aquest àmbit és un element clau pel nostre esdevenir com a nació.

4. QUINS HAN
DE SER LA VISIÓ,
LA MISSIÓ I
ELS OBJECTIUS
GENERALS DE
LA PRESÈNCIA
I LA PROJECCIÓ
INTERNACIONALS
DE CATALUNYA?

Hem volgut fer una reflexió sobre els interessos nacionals en el punt anterior perquè recullen aspiracions globals, independentment del seu caràcter i implicacions interns o externs. Això

posa en evidència clarament que la realitat política catalana no es pot encotillar i entendre's d'una manera reduccionista, sinó que el fet internacional està incardinat en molts dels àmbits descrits.

En aquest punt tractem de la visió, la missió i els objectius generals de la presència i la projecció internacionals de Catalunya. Ens referim, per tant, a la matèria que ens ocupa en el seu conjunt, i per tant no ens limitem a les polítiques governamentals i les relacions institucionals. Incloem, així, tots els actors del país. Pensem que una manera positiva d'abordar el tema és des de la planificació estratègica, incorporant al procés representants de la societat catalana, que haurien d'ajudar a identificar els objectius sectorials.

Aquesta implicació d'actors contribuiria també a sensibilitzar el país en el seu conjunt i fer-lo copartícep i coprotagonista de la presència i la projecció internacionals. Es podria argumentar fins i tot que la ciutadania a títol individual s'hauria d'implicar en la difusió del coneixement de la realitat catalana i en la participació de catalans i catalanes en projectes d'àmbit internacional, com a ambaixadors del país.

Aquest Pla Catalunya-Món no partiria del no-res, atès que són nombroses les iniciatives que des de fa anys s'impulsen per fomentar la internacionalització de la cultura i l'economia catalanes, incloent-hi processos participatius com són els acords estratègics per a la

internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana (2005-2007 i 2008-2011) i el Pla de l'Acció Exterior impulsat pel Govern.

PROPOSTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

A continuació fem una proposta que pot servir de base per a futures discussions en diferents àmbits. Cal dir que tant en aquest punt com en els següents no incorporarem de manera mimètica ni exhaustiva moltes de les propostes que es podrien tenir en compte (per citar alguns exemples: els objectius d'internacionalització de l'empresa catalana promoguts per ACCIÓ, els objectius i estratègies d'altres ens subestats amb personalitat pròpia, com ara el Quebec, els objectius o regulacions existents d'organismes diversos de la Generalitat o les mesures proposades en algunes publicacions), però sí que les coneixem i sovint en compartim l'esperit, que, esperem, es vegi reflectit en aquest document.

Visió

La visió que propugnem és la d'una Catalunya que participa activament en l'àmbit internacional, amb consciència de la seva part de responsabilitat per crear un món millor i amb la voluntat de garantir els seus interessos nacionals i el reconeixement de la seva personalitat diferenciada.

Missió

La missió internacional de Catalunya és potenciar el seu paper d'actor global, tot dotant-se dels instruments necessaris per assolir els objectius que es fixi, basant-se en principis d'eficiència, solidaritat, transparència i col·laboració.

OBJECTIUS GENERALS

- Reposicionar Catalunya en l'imaginari europeu i aconseguir un reconeixement institucional, social, cultural i econòmic més gran per al país.
- Situar Catalunya al capdavant d'alguns debats d'interès global, amb l'aportació del talent i el treball necessaris per fer contribucions de qualitat pel bé comú, que puguin ser reconegudes com a tals.
- Enfortir Catalunya i la seva marca, juntament a la de la seva capital, Barcelona, com a centre de referència internacional en alguns àmbits de la recerca, l'economia i la gestió empresarial, la política, la promoció de la pau, el pensament i la creació artística.
- Relacionar-se amb el màxim nombre d'actors internacionals de relleu, tot prioritzant els contactes amb criteris de qualitat i fomentant les xarxes i els beneficis mutus.
- Excel·lir en la gestió de les pròpies capacitats i recursos i fer-ho de manera global, evitant tuteles externes o la dilució de la imatge de Catalunya.
- Obrir Catalunya a la cultura, l'economia i les tendències d'altres indrets, i incorporar, de manera creativa, el talent forà al nostre teixit socioeconòmic, cultural i polític.
- Potenciar una zona d'estabilitat política, de progrés i de diàleg a la Mediterrània.

5. QUIN HA DE SER
EL CONTINGUT
DE LA POLÍTICA
DE RELACIONS
EXTERIORS I
EUROPEES DEL
GOVERN DE LA
GENERALITAT?

Com s'ha dit, la política de relacions exteriors i europees del Govern està regulada per l'Estatut de 2006, principalment en el títol V, de les relacions institucionals de la Generalitat. D'acord amb l'article 193.2, "la Generalitat té capacitat per a portar a terme accions amb projecció exterior que derivin directament de les seves competències, sia de manera directa, sia per mitjà dels òrgans de l'Administració general de l'Estat". La formulació de la justificació de les relacions exteriors ens sembla més aviat reactiva, i trobem a faltar l'esment explícit a la dimensió internacional de les competències i de les polítiques internes.

De fet, es podria argumentar que les competències haurien de ser-ho de manera general, independentment de si per dur-les a terme són precises o recomanables actuacions de relacions exteriors. Aquesta no és la interpretació que es fa des de Madrid ni tampoc el dret internacional públic s'hi refereix. Però políticament és una postura defensible, és la que inspira aquest document i és la que, des del nostre punt de vista, contribuiria millor a defensar els interessos nacionals de Catalunya.

És un tòpic ja parlar del fet que l'àmbit de la Unió Europea ha deixat de ser un àmbit internacional, per l'impacte que tenen les decisions que s'hi prenen en els afers interns dels estats. Això afecta directament el nostre país i ja a l'inici de la dècada dels vuitanta es va crear el Patronat Català Pro Europa, que ha estat un instrument clau en la formació d'experts i la difusió d'informació. Actualment cal que tots els departaments de la Generalitat i d'altres institucions públiques tinguin la competència necessària per conèixer a fons i aplicar les normatives europees en cada sector i alhora influir en

l'elaboració de les polítiques europees. També el Parlament de Catalunya hauria de desenvolupar aquestes capacitats i crear una oficina tècnica d'assessorament sobre polítiques europees, al servei dels membres de la Cambra.

PROPOSTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

Proposem desenvolupar una política de relacions exteriors i europees que promogui la màxima integració possible de Catalunya a Europa i al món sense renunciar a les nostres arrels. Això implicaria dur a terme les accions que definim a continuació, que no pretenen ser exhaustives, sinó fomentar el debat més enllà del que actualment s'està fent:

Lideratge i promoció

- Fixar les prioritats de l'acció exterior de Catalunya.
- Convertir Catalunya en porta d'Europa a la Mediterrània i consolidar Barcelona com a capital econòmica, logística, cultural i turística d'aquesta regió, tot desenvolupant les infraestructures necessàries (viàries, ferroviàries, portuàries i aeroportuàries), potenciant la imatge de Catalunya i de Barcelona com a pols d'influència política i cultural, tot millorant els serveis i la qualitat turístics.
- Desenvolupar i atreure talent, especialment en àmbits clau en què el país mostri capacitat per ser competitiu a nivell global.
- Ajudar els actors del país a competir a nivell europeu en les convocatòries obertes en tots els sectors d'activitat.

- Liderar el desenvolupament de l'Euroregió de la qual formem part.
- Fomentar la mobilitat de la ciutadania en totes les fases vitals, l'apreciació per la diversitat, l'aprenentatge d'idiomes i la formació adequada per a un món global i en canvi constant.
- Promoure la participació de tota la societat catalana en un renovat esforç internacionalitzador i la difusió sobre la realitat de Catalunya i la seva voluntat de presència internacional.

Participació, influència i creació d'opinió

- Contribuir als debats polítics, econòmics, socials i culturals a nivell internacional, amb aportacions singulars que puguin tenir una incidència positiva en la resolució de conflictes i la confrontació dels reptes globals.
- Assegurar la presència catalana en els diferents organismes i comitès de treball de la Unió Europea i col·laborar activament en l'elaboració, la implementació i l'avaluació de les polítiques europees.
- Assolir un reconeixement oficial per a la llengua catalana a les institucions europees.
- Negociar la presència institucional catalana en organismes internacionals i en la formulació de polítiques internacionals.
- Dur a terme accions de promoció, difusió i explicació de la realitat catalana en tots els seus àmbits, adreçats a públics específics (turisme potencial, mitjans de comunicació internacionals, governs estatals i

subestats d'arreu del món, empreses i capital estranger, etc.).

Col·laboració i solidaritat

- Promoure les aliances amb altres nacions sense Estat i construir ponts de diàleg entre aquestes i els Estats i altres actors de les relacions internacionals.
- Consolidar relacions estables i sovintejades amb totes les representacions de governs estrangers a Catalunya i promoure projectes conjunts.
- Potenciar les relacions polítiques, econòmiques i culturals amb determinades àrees geogràfiques i països que tenen un pes específic i amb les quals Catalunya no es relaciona prou (Estats Units, Xina, Índia i d'altres).
- Destinar almenys un 0,7% dels recursos propis a la cooperació al desenvolupament i la solidaritat internacional.
- Fomentar l'àmbit de la cooperació política, especialment pel que fa a projectes de democratització i "d'empowerment" de col·lectius amb menys oportunitats.

Generació, adquisició i difusió de coneixement

- Impulsar el diàleg cultural entre Catalunya i la resta del món, tot donant a conèixer la producció artística i cultural catalana i alhora rebre la influència de centres de talent.
- Consolidar un model català de desenvolupament, tolerància, convivència i pau.

- Crear coneixement sobre la realitat de les nacions sense Estat al S. XXI i el seu paper internacional.
- Promoure l'aprenentatge continuat dels afers europeus i internacionals, i de les polítiques públiques comparades, per part de les administracions i la societat.

Prestació de serveis i suport

- Internacionalitzar tots els departaments de la Generalitat, fomentar els acords i les iniciatives interregionals, transfrontereres i internacionals, i promoure els intercanvis internacionals de la resta d'administracions.
- Donar suport a la creació de les marques Catalunya i Catalunya-Barcelona, amb les quals es puguin identificar els productes i serveis que compleixin uns estàndards d'excel·lència.
- Oferir serveis d'informació i assessorament a la població sobre les diferents regions i països, des de l'òptica catalana, i potenciar les relacions comercials internacionals de les empreses catalanes en els diversos sectors d'activitat així com la presència catalana en fòrums importants.

6. QUINS HAN
DE SER ELS
INSTRUMENTS
DE LA POLÍTICA
DE RELACIONS
EXTERIORS I
EUROPEES DE LA
GENERALITAT?

Al punt anterior hem tractat els continguts que haurien de formar part de la política de relacions exteriors i europees de la Generalitat; ara parlarem d'alguns dels instruments que considerem indispensables.

Caldria entendre i pensar la matèria de què s'ocupa aquest document com una política pública al servei del país, la seva gent i les seves empreses i organitzacions. Es tracta, sens dubte, d'una política transversal perquè afecta els àmbits competencials de tots els departaments.

PROPOSTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

Institucions i òrgans

- Crear la Conselleria de Relacions Exteriors i Europees que impulsi i coordini de manera transversal aquestes polítiques.
- Crear oficines per a la internacionalització i oficines europees a tots els departaments de la Generalitat, que garanteixin la incorporació, el desenvolupament i la consolidació de la dimensió internacional i el grau d'especialització necessari.
- Assegurar la presència institucional catalana arreu del món, amb una dotació suficient de recursos, que permeti potenciar i consolidar les relacions exteriors de Catalunya en tots els àmbits.
- Participar en els òrgans polítics i de direcció de la Unió per a la Mediterrània i en d'altres institucions rellevants.
- Crear el Consell de Relacions Exteriors i Europees del Govern com a òrgan coordinador del govern en aquesta matèria, amb les àrees que pertoquin.

- Crear el Consell Nacional de Foment de la Presència i la Projecció Internacionals de Catalunya, com a òrgan de participació de la societat civil i de col·laboració amb el Govern.
- Crear la Casa d'Europa.
- Reforçar la presència catalana a Brussel·les d'acord amb el model de les regions europees més avançades.
- Obrir delegacions de la Generalitat al País Valencià, Aragó i les Illes.

Normativa, planificació i pressupost

- Desenvolupar una llei del Parlament que reguli l'organització de la política de relacions exteriors i europees, les funcions i relacions entre els diferents organismes i unitats, els àmbits d'actuació i els objectius principals.
- Desenvolupar el Pla Catalunya, amb objectius i mesures concrets, identificació dels organismes responsables, sistema d'avaluació i assignació pressupostària.
- Desenvolupar plans d'acció regionals per a determinades zones geogràfiques d'especial interès, i plans d'acció sectorial.
- Dotar les iniciatives d'internacionalització d'un pressupost adequat, que hauria de tendir a representar un 1% del pressupost de la Generalitat.

Persones

- Definir uns perfils professionals adequats a les necessitats d'una política de relacions exteriors i europees com la descrita, tot garantint les competències professionals necessàries en diferents àmbits i l'equilibri entre perspectives generalistes i especialistes, locals i catalanes.

Polítiques i actuacions

- Potenciar la dimensió internacional de totes les polítiques públiques, tal com fan els governs dels països més avançats.
- Fomentar les missions governamentals i mixtes a l'exterior, amb caràcter polític, econòmic, cultural i social.
- Participar en les reunions i els debats sobre qüestions que afectin Catalunya a nivell internacional.
- Participar en les reunions de preparació i de decisió en l'àmbit de la Unió Europea.
- Promoure la signatura d'acords de col·laboració i l'impuls de programes conjunts amb altres governs i actors internacionals.
- Consolidar i augmentar els clústers econòmics i culturals d'excel·lència.
- Crear el portal Catalonia.cat, porta d'entrada virtual al nostre país per a qualsevol visitant.

- Potenciar la promoció de la democràcia mitjançant l'actuació de les fundacions polítiques catalanes.
- Crear un espai comú per a les organitzacions catalanes que tenen relacions amb organitzacions multilaterals.

7. QUIN ÉS EL PAPER DE LA SOCIETAT CIVIL EN LA PRESÈNCIA I LA PROJECCIÓ INTERNACIONALS?

És clar, arribats a aquest punt, que la societat civil ha tingut i continuarà tenint un paper fonamental. Des de les experiències individuals a l'estranger fins a l'activitat internacional de les empreses, des de la participació de les associacions i les fundacions catalanes en organitzacions i federacions internacionals fins a l'impuls de les xarxes internacionals per part d'agents de tota mena, la societat civil és clarament la protagonista de la presència i la projecció internacionals. Això implica que el govern i les institucions han d'adoptar un paper d'impuls, facilitació, promoció i representació i una estratègia de servei a la resta d'actors del país. És el que fan molts governs amb una visió moderna de les relacions internacionals, des del britànic fins al quebequès.

PROPOSTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

- Crear aliances amb organitzacions internacionals i projectes conjunts amb associacions, fundacions i universitats d'altres països.
- Fomentar la mobilitat de les persones a Europa i al món.
- Promoure el coneixement i l'ús de l'anglès i d'altres llengües estrangeres.
- Concebre el món com a marc de referència natural per a les activitats econòmiques, culturals, socials i de recerca.
- Promoure la presència catalana diferenciada en fòrums i conferències internacionals.
- Potenciar els estudis interuniversitaris i interdisciplinaris sobre les

identitats culturals i nacionals, la realitat de les nacions sense Estat, la gestió de la diversitat i la política exterior catalana.

- Donar veu a la realitat catalana per mitjà de propostes electorals europees que contribueixin a defensar els interessos nacionals del país.
- Promoure el manteniment de la catalanitat per mitjà de les comunitats catalanes a l'exterior i l'impuls de programes com ara els Voluntaris per Catalunya, tot aprofitant les diferents vivències i realitats dels seus membres (persones procedents de l'exili, professionals desplaçats, estudiants i universitaris, etc.).
- Consolidar la participació i el lideratge catalans en els projectes europeus més importants (com ara el corredor ferroviari mediterrani, l'associacionisme regional europeu i l'associacionisme empresarial euromediterrani).
- Cooperar amb els països en vies de desenvolupament tot incidint en la capacitació per a la convivència democràtica i el progrés.
- Promoure els valors de l'esport entre joves i adults, tot internacionalitzant l'esport català.

8. QUINS PODEN
SER ELS ALIATS
INTERNACIONALS
ESTRATÈGICS DE
CATALUNYA?

Catalunya no pot actuar sola a nivell internacional, sinó que, per definició, ha de desenvolupar relacions i aliances amb altres països i societats, d'acord amb els interessos i les estratègies que es defineixin.

L'experiència de les darreres dècades ha consolidat relacions de col·laboració amb governs subestats, com ara el Quebec, Flandes o les regions frontereres de Catalunya. Amb tot, es fa necessària una política més decidida que permeti una transferència de coneixement i una millora de les pròpies capacitats.

PROPOSTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

És important establir espais de col·laboració estables amb altres nacions sense Estat d'Europa, Amèrica del Nord i altres zones geogràfiques, que influeixin en la percepció que el món té del paper i la imatge d'aquestes i difonguin els valors de la diversitat i les xarxes. El treball conjunt en aquesta línia amb el Quebec, Flandes, Escòcia, Gal·les i el País Basc podria donar fruits força interessants.

Cal també col·laborar estretament amb països que comparteixin uns valors i uns principis similars als nostres, tant en política exterior com econòmica i social. Així, el Canadà, Noruega o Finlàndia són països amb un pes demogràfic relativament petit però que es caracteritzen per polítiques internacionals que fomenten la pau, el diàleg i la cooperació.

Un altre vector de col·laboracions estratègiques està relacionat amb la recerca i la innovació. En aquest sentit, cal potenciar les relacions amb altres regions punteres en recerca i innovació en diferents àmbits científics, tecnològics i humanístics, tot fomentant equips de

treball conjunt i intercanvi. Finalment, Catalunya hauria de liderar internacionalment la defensa de les llengües i cultures minoritàries, en col·laboració amb la UNESCO i d'altres governs que comparteixin la mateixa visió.

9. QUINA HA
DE SER LA
RELACIÓ AMB
L'ADMINISTRACIÓ
DE L'ESTAT
EN MATÈRIA
DE POLÍTICA
DE RELACIONS
EXTERIORS
I EUROPEES?

En els marcs constitucional i estatutari vigents hi caben interpretacions diverses sobre l'actuació internacional de les Comunitats Autònomes i sobre la relació entre aquestes i l'Estat en l'àmbit internacional. En aquest sentit, és important destacar que l'Estat té una capacitat notable per incrementar les possibilitats de participació internacional de Catalunya. Res no impediria, fora de la voluntat política, que Catalunya participés en totes les fases del disseny de polítiques europees i en les delegacions estatals en organismes i conferències internacionals o, fins i tot, que pogués signar tractats, si tingués aquesta competència delegada per a determinades qüestions.

A Europa hi ha entitats subestatsals amb un paper més institucionalitzat en els afers europeus i internacionals que no pas Catalunya i la resta de Comunitats Autònomes de l'Estat espanyol (Flandes, els Länder alemanys i els Cantons suïssos destaquen en aquest sentit). Els Estats, en l'organització dels quals el dret internacional no intervé, poden regular aquest paper i permetre que les entitats constituents actuïn amb més llibertat i protagonisme en la política exterior. Per tant, la reivindicació d'un reconeixement internacional més clar i més ampli per a Catalunya és indispensable. Alhora, la realitat indica que s'ha anat creant un costum internacional d'àmbit europeu relatiu a l'acció internacional de les entitats subestatsals que representa una legitimació jurídica addicional.

PROPOSTES PER A LA REFLEXIÓ I EL DEBAT

Des del moment que el govern central desenvolupa una política exterior i una activitat diplomàtica que afecta els interessos catalans, cal aprofitar al màxim totes les vies que actualment estan obertes

per a la participació en delegacions i organismes estatals tant en l'àmbit europeu com en l'internacional. Alhora Catalunya ha de desenvolupar una política de relacions exteriors i europees pròpia, tot respectant el marc jurídic vigent, i negociar amb l'Estat un estatus diferenciat en matèria de presència i projecció internacionals, que impliqui més competències, major accés als fòrums internacionals i menor tutela i subordinació respecte al Ministeri d'Afers Exteriors i Cooperació. Les tendències centralitzadores i recentralitzadores que de vegades s'expressen des de Madrid fan urgent abordar amb claredat les aspiracions catalanes en aquest àmbit.

Caldria també aprofundir en el coneixement detallat de l'experiència de països en què la intervenció d'entitats subestats està més avançada, incloent-hi un seguiment continuat de les seves actuacions.

10. QUIN
FUTUR
ESPEREM?

Des de la Comissió Relacions Internacionals i Catalanisme som conscients de la complexitat que representa que Catalunya pugui ampliar i consolidar la seva presència i projecció **internacionals**, especialment en èpoques de crisi econòmica i en situació de dependència de la voluntat del govern central i dels partits polítics a Madrid. Malgrat tot, en la preparació i el debat d'aquest document ens hem atrevit a pensar lliurement en el futur.

Tenim la confiança que la societat civil continuarà mirant enfora i que es preocuparà per assolir la capacitat necessària per competir i actuar globalment, sense oblidar la seva catalanitat.

Pensem que les institucions, un cop s'hagi consolidat l'etapa actual de major participació en afers europeus, d'obertura de delegacions i de planificació, assumiran el nou repte que implica desenvolupar una veritable política de relacions exteriors i europees.

Creiem que serà possible explicar, dins i fora del país, que l'àmbit internacional constitueix una política pública addicional a la qual el Govern de la Generalitat no hi pot renunciar i és alhora una qüestió transversal que forma part de cada una de la resta de polítiques del Govern.

El Govern assumirà la necessitat de crear una Conselleria destinada a la política de relacions exteriors i europees i els mecanismes necessaris de coordinació amb la resta d'unitats del Govern, i dotarà la nova política dels recursos adients per garantir una prestació de serveis interns i externs de qualitat.

Esperem també que a Catalunya es desenvolupi l'estudi i el coneixement de les polítiques exteriors comparades, i sobre les grans qüestions globals que afecten el món.

Caldrà llavors intensificar les negociacions amb Madrid per assolir més competències en l'àmbit internacional, per fomentar la complementarietat de les delegacions diplomàtiques de l'Estat i de la política de relacions exteriors de la Generalitat, i per afermar la veu pròpia de Catalunya a Europa i al món.

MEMBRES DE LA COMISSIÓ RELACIONS INTERNACIONALS I CATALANISME

MARC GUERRERO I TARRAGÓ

President de la Comissió Relacions internacionals i catalanisme

És doctor en Ciències Socials per la Universitat de Barcelona, llicenciat en Administració i Direcció d'Empreses per la mateixa universitat. Va complementar els estudis a la Universitat de Califòrnia – Berkeley, on va estudiar *Organisational Behaviour*; a la London School of Economics and Political Sciences on va estudiar International Relations i a la Universitat de Reading, al Regne Unit on va seguir un curs acadèmic amb el programa erasmus. També és diplomat en Comunitats Europees per Patronat català Pro Europa i el Ministeri d'Assumptes Exteriors. És patró i alhora cap de l'Àrea de Projecte Internacional de la Fundació CatDem. És l'actual vicepresident del Partit Liberal Demòcrata Europeu, *ELDR (European Liberal, Democrat and Reform Party)* i és membre del Comitè Executiu Nacional de CdC. Fou secretari d'organització i president del Consell Nacional de la Joventut Nacionalista de Catalunya i secretari general del LYMEC (Joventuts del Partit Liberal Demòcrata Europeu). En l'actualitat, és professor de Política i Relacions Internacionals a l'European University de Barcelona. Ha impartit i imparteix classes a la UB, a la UOC i a la UPF. Fou el coordinador del Pla Nacional de Joventut de Catalunya i el cap de l'Oficina de Relacions Institucionals del Departament de la Presidència (Gabinet del Conseller en Cap). És soci-fundador de Ginteco World Wide, S.L.

JULIE CANTALOU

Coordinadora de la Comissió

És nascuda a Suïssa. Politòloga especialitzada en relacions internacionals, llicenciada en Ciències Polítiques per la Universitat de Ginebra i *Master*

of Arts en Ciències Polítiques per la mateixa universitat. El programa Erasmus la va dur a la Universitat Complutense de Madrid, on va cursar Relacions Internacionals. Té un màster en Mediació Intermediterrània per la UAB i és tesorera i sòcia fundadora de la associació ARCOMIM. Actualment coordina l'Àrea de Projecció Internacional de la Fundació CatDem. També treballa com a medidora sociocultural en diferents àmbits, a Barcelona. Col·labora regularment en diferents projectes relacionats amb la immigració i en el programa "Cel Obert" de Ràdio 4.

ALBINYANA, Roger és economista de formació. Obtingué un màster en Història Econòmica per la UB i la UAB. Llicenciat en Economia i en Administració i Direcció d'Empreses per la UPF i per la UOC respectivament. És diplomad en Estudis Europeus i és l'actual director de la Fundació Cercle d'Estudis Sobiranistes des del 2007 i patró de la Fundació Catalunya Oberta. Ha estat president de la Joventut Liberal Europea (LYMEC) i secretari general de LYMEC al Parlament europeu. Va ser membre del bureau polític del Partit Liberal Demòcrata Europeu (ELDR, *European Liberal, Democrat and Reform Party*). Des de l'any 2000, ha estat membre del Consell de l'ELDR. Ha estat vicesecretari general de la Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC) i membre de la seva direcció des del 2000 així com conseller nacional de Convergència Democràtica de Catalunya (CdC). Va participar en la Convenció europea pel futur d'Europa a través de la Convenció Juvenil. Va ser president del Consell Nacional de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya (FNEC) i membre del Claustre de la UPF.

ALEMANY, Joaquina és advocada de formació, presideix l'Associació Dones per la Llibertat i la Democràcia, és vicepresidenta de la Internacional

Liberal i presidenta de la International Network of Liberal Women (INLW). Va ser regidora de l'ajuntament de Barcelona per CiU, a més de senadora, diputada al Congrés i diputada del Parlament de Catalunya. Va dirigir la Comissió Interdepartamental de Promoció de la Dona fins l'any 1997, des d'on va impulsar la creació de l'Institut Català de les Dones (ICD), del què en va ser la primera presidenta.

BERNABÉ, Lluís és el responsable de l'àrea Antena Àsia – Pacífic de LINGUAPAX.

DE DALMAU I ORIOL, Casimir és *Bachelauréat* del *Lyçée Français* de Barcelona, llicenciat en Dret per la Universitat de Barcelona i diplomat en *Hautes Études Européennes* pel Collège d'Europe de Bruges. Ha cursat el Programa de Direcció General de l'IESE i l'*International Visitor Program* convidat pel *U.S. Department of State*. Ha estat assistent de l'eurodiputat Carles A. Gasòliba al Parlament Europeu, director de la Delegació a Brussel·les del Patronat Català Pro Europa i director executiu de la mateixa entitat. Actualment, és soci director de GEA (Gabinet Europeu d'Assessorament SLP), despatx especialitzat en els afers de la UE, en els processos d'internacionalització corporatius i en la consultoria política internacional. És professor associat de Dret Comunitari a la Universitat Pompeu Fabra, president del Cercle Europeu de Barcelona i secretari executiu del Fòrum Ibèric de Barcelona.

FERRER, Xavier és economista i polític. President dels Diplomats en Comunitats Europees.

FERRER, Vicenç és graduat en Economia i Ciències Polítiques i doctor en Economia per la Universitat de Columbia, de Nova York. És consultor

privat després d'una llarga carrera al Banc Mundial, a Washington DC, on ocupà diversos càrrecs, tots ells relacionats amb l'economia del desenvolupament, el comerç internacional, el desenvolupament institucional i la política agrícola. Des del seu retorn a Catalunya, ha estat involucrat en presentacions, diàlegs i anàlisi sobre temes d'economia internacional i sobre política catalana, espanyola i europea, així com la seva relació amb l'economia i la política dels Estats Units.

GARCÈS, Oriol és empresari.

GASÒLIBA, Carles A. és doctor en Ciències Econòmiques per la UAB i obtingué el títol de *Master of Arts en Industrial Economics* per la Universitat de Sussex. Va ser assessor i professor d'economia industrial (UAB) i diputat a les Corts Generals fins l'any 1987. Va ser president de la part catalana de la Comissió Mixta Govern de la Generalitat de Catalunya – Govern Espanyol pel seguiment de les negociacions per a l'adhesió d'Espanya a la Comunitat Europea. Fou secretari general del Patronat Català Pro-Europa fins l'any 2004 i diputat al Parlament Europeu. Fou senador espanyol del 2004 al 2008. Actualment, és president del Comitè Espanyol de la Lliga Europea de Cooperació Econòmica (LECE). També és president de la Cambra de Comerç i Cooperació Hispano Polaca i president de la Fundació Llibertat i Democràcia. A més a més, és vicepresident de la Internacional Liberal, a Londres. També és professor d'Integració Europea a la Universitat Pompeu Fabra. Finalment, dirigeix l'equip d'especialistes de la Consultoria Europea AXIS. A estat distingit amb la *Gran Cruz de Isabel la Católica* i nomenat *Commendatore dell'Ordine al Merito della Repubblica Italiana*.

GIBERT, Lluís és el president d'ASAP Worldwide.

GINÉ DAVÍ, Jaume és jurista i professor associat de la Facultat de Dret d'ESADE. Ha estat professor de Dret Internacional Públic de la UB, adjunt al Síndic de Greuges de Catalunya, director executiu del Patronat Català Pro-Europa, director de l'àrea extraeuropea i de cooperació del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, secretari general de Casa Àsia i professor associat del Departament d'Economia Aplicada de la UAB.

GUIBERNAU, Montserrat és doctora en Teoria Social i Política per la Universitat de Cambridge i catedràtica de Ciència Política al Queen Mary College de la Universitat de Londres. És *Visiting fellow* al *Centre for Global Governance* de la London School of Economics and Political Sciences. És l'autora dels següents llibres: *Per un Catalanisme Cosmopolita* (Angle: Barcelona, 2009); *The Identity of Nations* (Polity Press, 2007); *Catalan Nationalism* (Routledge, 2004); *Nations without States* (Polity Press, 1999); *Nationalisms* (Polity Press, 1996); *Governing Europe: The developing agenda* (Open University, 2006); *Governing European Diversity* (Sage, 2001); *History and National Destiny* (Blackwell, 2004); *The conditions of diversity in multinational democracies* (IRPP-MacGill University Press, 2003); *Understanding Nationalism* (Polity Press, 2001); *Nationalism: debates and dilemmas for a new millennium* (Proa Press-CETC, 2000) i *The Ethnicity Reader* (Polity Press, 2010). És co-editora de la revista *Nations and Nationalism* i membre del Consell Assessor de la *Association for the Study of Ethnicity and Nationalism* (ASEN, LSE). Ha estat professora visitant a la Universitat d'Edinburgh, la Universitat de Tampere, la UPF, la UAB, la UQAM (Montreal), a l'Acadèmia Austríaca de la Ciència i a la London School of Economics and Political Sciences. Ha exercit com a professora a les universitats de Barcelona, Warwick, la Open University i la Universitat de Cambridge.

GRAU, Amèrica és economista de formació. Treballa al Banc Mundial com a consultora en comunicació i sistemes d'informació, i també realitza tasques d'assessorament a ACCIÓ. Entre els anys 2000 i 2003 col·laborà amb els departaments Sistemes d'Informació i d'Economia de l'IESE en la creació de casos d'empreses, un d'ells guanyador del ECCH/*Business Week European Case Awards*. Ha participat activament l'estudi "*L'ampliació de la UE: Efectes a Catalunya. Llibre Blanc del Patronat*".

LLIMONA I BALCELLS, Joaquim és advocat i consultor en temes europeus i internacionals. És diplomad en Alts Estudis Europeus pel Col·legi d'Europa de Bruges i postgraduat d'IESE. És professor de Dret Comunitari de la Universitat de Barcelona i president del Consell Català del Moviment Europeu i de Diàleg, associació d'amistat Franco–Catalana. És el secretari general del Comitè Espanyol de la LECE, membre de la Junta Directiva de PIMEC i president de la Comissió Internacional. Ha estat director general i secretari de Relacions Exteriors de la Generalitat i membre del Comitè de les Regions de la Unió Europea.

PAYOLA, Marga Arquitecta de professió, és secretària executiva de Territori de la Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC), és membre de la federació de les Comarques de Barcelona i consellera nacional de Convergència. A la JNC, ha estat responsable de l'àrea de Països Catalans i Galescat, i ha col·laborat amb l'àrea Internacional, representant l'organització a diverses trobades liberals europees. També ha estat vicesecretària d'Acció Interna.

POU, Víctor és doctor en Dret per la UB i llicenciat en Economia per la mateixa universitat. És llicenciat en Humanitats per la UOC i màster en Economia i Gestió i Administració d'Empresa per IESE. Diplomad en Integració Europea per la Universitat d'Amsterdam, professor de

IESE i de la Universitat Internacional de Catalunya, UIC. És el president de Tas Europrojects (Brussel·les). És el delegat de la societat catalana d'economia, també a Brussel·les. Fou director general de programació econòmica del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya i també fou el director general d'Adequació a les Comunitats Europees del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya. Ex-director del Patronat Pro Europa.

PUJANTE I CONESA, Josep Antoni és metge i cirurgià per la Universitat de Barcelona, màster en Estudis Internacionals (Cidob-UB), màster en Relacions Internacionals i Integració Europea (UAB). És doctorat en Relacions Internacionals (UAB), DESE i DEA en Ciències Polítiques (UAB). Està diplomad per ESADE i IESE en alta direcció empresarial. Ha estat director de l'Hospital Vall d'Hebron, secretari general de l'Institut Català de la Salut, director general de Cooperació Sanitària Internacional (Departament de Sanitat, Generalitat de Catalunya), president i conseller delegat de l'empresa pública SEM, S.A., president del Congrés Estatal de Directius Sanitaris i vicepresident del Congrés Internacional. Actualment és el president de Panathlon Internacional de Barcelona, membre d'honor del Parlament Internacional, membre de consells d'administració en multinacionals, president de l'agrupació de metges directius del Col·legi de Metges, president de la C.E.O. de la Societat Econòmica d'Amics del País, acadèmic de la Reial Acadèmia de Medicina, membre de la Ordre Olímpica del Comitè Olímpic Internacional. Escriptor, autor de 18 llibres publicats.

QUERALT, Armau és llicenciat en Ciències Ambientals per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i màster en Gestió Pública (ESADE, UAB, Universitat Pompeu Fabra) va ocupar un càrrec directiu al Patronat Català Pro Europa. Al llarg de la seva carrera Professional, ha combinat

el treball com a assessor independent en l'àmbit de la gestió pública, la planificació ambiental i l'estratègia institucional pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, el Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP), l'Observatori del Paisatge i l'Ajuntament de Premià de Dalt, entre d'altres, amb responsabilitats tècniques en el si d'institucions públiques com la coordinació tècnica del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (CADS), la representació del CADS a la xarxa European Environmental Advisory Councils (EEAC) o la secretaria de la Comissió de Coordinació per al Desenvolupament Sostenible, adscrita al DPTOP. Autor i editor de diverses publicacions sobre medi ambient i desenvolupament sostenible. Ha estat professor en màsters i cursos de postgrau (UAB, Universitat Politècnica de Catalunya, Universitat Ramon Llull i European Institute of Public Administration – European Centre for Regions).

ROYO, Eduard és el president de JEUNE (Joves Empresaris de la Unió Europea), entitat que pertany a la patronal de les pimes d'Europa, UEAPME (European Association of Craft Small and Medium-sized Enterprises). És membre de la patronal Pimec i coordinador de Pimec Joves i Emprenedors, l'organització de Pimec que agrupa els empresaris que tenen menys de 40 anys.

SABATA, Mònica Psicòloga. Ha treballat durant més de deu anys al Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i les Nacions (CIEMEN) i també ha estat directora de Linguapax, organització no governamental que treballa per la preservació i promoció de la diversitat lingüística al món. És presidenta de la FOCIR (Federació Catalana d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes). Col·labora amb diversos mitjans de comunicació.

TERRADELLAS I MARÉ, Víctor és activista i empresari reusenc nascut al Baix Camp. Actualment, centra la seva dedicació personal en el camp de les relacions internacionals, la cooperació internacional i l'activisme polític. Així, ha estat fundador i impulsor de l'ONG IGMAN-Acció Solidària. Una ONG amb un marcat perfil nacional català, que treballa en escenaris bèl·lics i postbèl·lics i en projectes de cooperació al desenvolupament. En aquest mateix espai va concebre la posada en marxa de la revista *ONGC* de pensament polític, solidaritat, cooperació i relacions internacionals de la qual és editor i articulista. En el marc d'aquesta publicació va impulsar els premis *ONGC*. També és patró fundador de la Fundació CATmón nascuda amb la vocació d'esdevenir un *think tank* en relació als reptes i les potencialitats que plantegen la relacions internacionals i la cooperació catalana de la Catalunya del segle XXI. En aquest mateix espai, va concebre i posar en marxa la revista *Catalan International View*, de la que n'és l'editor i articulista. Aquesta revista vol interpretar els diferents conflictes del món des d'un punt de vista català i europeu. També és membre actiu de diferents iniciatives polítiques com la creació de la Plataforma per la Sobirania, moviment de militants de Convergència Democràtica de Catalunya i iniciatives socials i culturals catalanes arrelades al territori i a la tradició catalanes.

TOLOSA, Lluís és sociòleg, especialitzat en Sociologia de la Comunicació i Sociologia de la Joventut. Actualment és el director tècnic de la Fundació Audiències de la Comunicació i la Cultura (Fundacc), que impulsa el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura, un macroestudi d'audiències i consums culturals als territoris de parla catalana. Ha estat coordinador del Pla Nacional de Joventut a la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya; director de l'oficina tècnica del 3r Congrés de la Joventut de Catalunya i professor convidat del Màster en Estudis i Polítiques de Joventut (UdL) i del Màster en Joventut i Societat (UdG). Els darrers anys

ha impartit centenars de conferències, ha publicat desenes d'articles i una dotzena de llibres, entre els que destaquen els llibres de vins, amb els que ha obtingut cinc premis internacionals.

URGELL, Jaume és llicenciat i MBA per ESADE Business School i màster en Administració Pública per la Universitat de Harvard. Té un Diploma d'Estudis Avançats en filosofia per la Universitat de Barcelona. Ha estat cap de Relacions Institucionals del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, director de Recursos Humans del Consorci per a la Normalització Lingüística i director de Comunicacions de l'EuroScience Open Forum 2008. Durant el seu pas pel Govern català, va coordinar l'elaboració de la Llei d'Universitats de Catalunya, va promoure les relacions internacionals de Catalunya en l'àmbit de l'ensenyament universitari i la recerca i va impulsar la creació de la Comissió Departamental de Relacions Exteriors del DURSI. És autor i coautor de nombrosos articles i llibres, i entre 2002 i 2003 va dirigir, per encàrrec del Govern català, el llibre "*Donar protagonisme a Catalunya. Acció internacional i política de relacions exteriors catalana*" (Pòrtic i CETC, 2003). Ha estat actiu en diferents moviments socials a Barcelona i a Harvard, on va impulsar el grup *Catalonia@Harvard*.

VILARDELL, Abelard és llicenciat en Dret i màster en Estudis Europeus. Fou Conseller de l'Oficina del Govern català a Brussel·les i va incorporar-se a la Universitat Politècnica de Catalunya com a director de Relacions Internacionals. Va establir l'Oficina de Relacions Internacionals i es va implicar aviat en l'impuls de la política d'internacionalització de la Universitat. Després de deu anys de dedicació a la UPC, fou nomenat director executiu de la *International Graduate School of Catalonia (IGSOC)*, impulsada pel Govern català. Fou designat secretari de l'Euroregió

Pirineus Mediterrània, una cooperació multi regional entre diverses Comunitats Autònomes i Regions frontereres de l'Estat Espanyol i França. Actualment exerceix la consultoria independent.

VIVAS, Joaquim és informàtic de professió i és un apassionat del mon 2.0. És el responsable d'un equip d'alt rendiment d'una important multinacional alemanya. En el passat fou *National Secretary General* de la *Junior Chamber International Catalonia* i actualment és el secretari general de la Jove Cambra Internacional de Barcelona i representant de la JCI de Catalunya davant del Consell Nacional de Joventut de Catalunya. Durant la seva època preuniversitària, va ser impulsor i líder de diversos moviments estudiantils de secundària. És militant de CdC.

SCHORR, Nily Portaveu de la Federació de Comunitats Jueves d'Espanya

VILARDELL, Abelard, és consultor sènior en Academic Internationalization, YGL.

SOBRE AQUESTA EDICIÓ:

© Fundació Catalanista i Demòcrata CatDem

Casp, 80

08010 Barcelona

www.catdem.org

Primera Edició: Febrer de 2010

Disseny Interior i Exterior i maquetació: Javier Mas

www.lafabricadesombreros.com

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions previstes per les lleis, la reproducció o la transmissió total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, la incorporació sense llicència a qualsevol suport digital o electrònic, la seva recuperació i també la distribució d'exemplars o el préstec.